

Тема 6

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

- 6.1. Сутність інвестицій та інвестиційної діяльності.
- 6.2. Класифікація інвестицій та їх види.
- 6.3. Функції та механізм інвестиційного менеджменту.
- 6.4. Інвестиційна активність підприємств.

6.1. Сутність інвестицій та інвестиційної діяльності

Автори	Утождження суті категорії	Переваги	Недоліки
М. Войнаренко, Л. Бушовська	– Як сукупність дій і заходів з розміщення коштів (інвестицій), величини прибутку і досягнення позитивного фінансового результату підприємства.	– Підпорядковано теорії інвестування; – має цілеспрямований характер.	– Не відображає засобів реалізації дій.
О. Дем'янчук, В. Костецький	– Як фактор розвитку підприємства.	– Вказує на його вплив на стан економічної безпеки підприємства; – спрямовано на реформування системи управління інвестиційною діяльністю.	– Частково розкриває взаємозв'язок з іншими факторами розвитку.
П. Доурмес	– Як процес вкладання ресурсів, що забезпечують безперервність життєдіяльності підприємства.	– Визначення цільового спрямування; – зв'язок із інноваціями.	– Громіздкість розкритого поняття.
Т. Майорова	– Як інвестиційний процес, який потребує проектної підтримки, здійснення проектного аналізу.	– Враховує всі етапи життєвого циклу інвестиційного процесу; – вказує на багатогранність цього поняття; – розкриває зв'язок з управлінням.	– Надмірна увага до проектної складової реалізації інвестиційних рішень.
Б. Нкайя, М. Ларка	– Як умова забезпечення зростання ефективності підприємницької діяльності і фінансової стійкості підприємства.	– Вказує на особливості здійснення інвестиційної діяльності.	– Ускладнює розуміння досліджуваного поняття.

Т. Пічугіна, Л. Забродська	– Як вид господарської діяльності, пов'язаний із витратами певних ресурсів.	– Поняття розглянуто з позиції організації процесу інвестування; – вказує на необхідність управління та зв'язок з розвитком економіки підприємства.	– Не розкриває інвестиційної сутності поняття; – відсутні цілі його здійснення.
В. Федоренко	– Як комплекс заходів і дій фізичних і юридичних осіб, які вкладають власні кошти з метою отримання прибутку.	– Враховано комплексний характер процесу; – має цілеспрямований характер.	– Не відображає методів реалізації дій.
Закон України «Про інвестиційну діяльність»	– Як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій.	– Розкриває види інвестиційної діяльності; – розкриває зв'язок з управлінням.	– Не враховує процесної складової інвестиційної діяльності.

Рис 6.1. Критичний аналіз сутності поняття «інвестиційна діяльність»

Рис. 6.2. Поняття інвестицій у різних галузях практичної діяльності

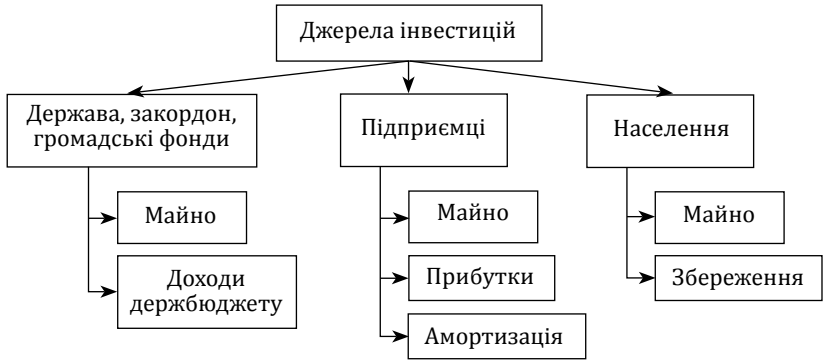

Рис. 6.3. Перелік джерел інвестицій

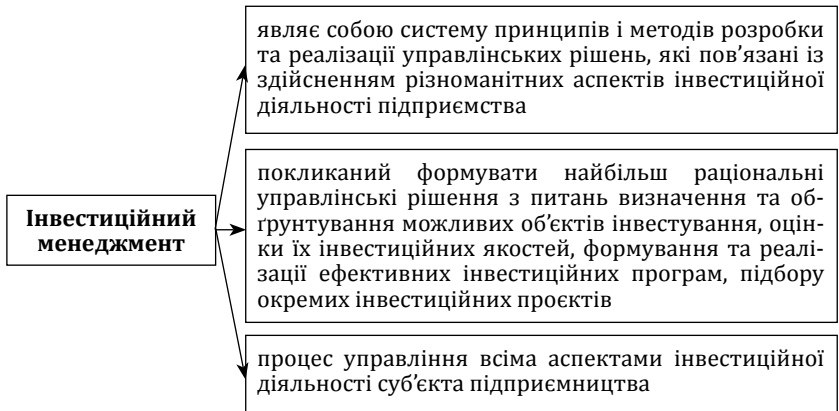

Рис. 6.4. Зміст інвестиційного менеджменту з погляду різних теорій

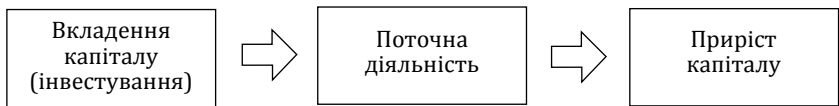

Рис. 6.5. Інвестиційний процес

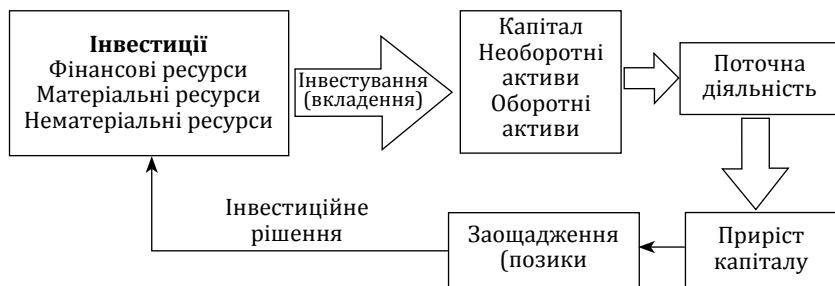

Рис. 6.6. Інвестиційний цикл

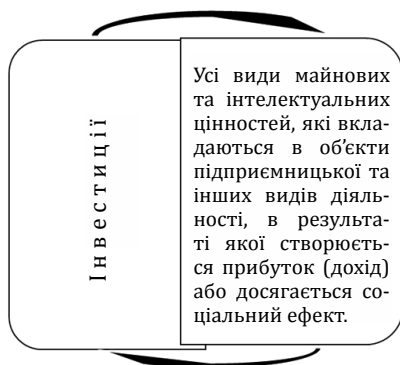

Рис. 6.7. Сутність інвестицій за Законом України «Про інвестиційну діяльність»

Таблиця 6.1

Підходи до визначення терміна «інвестиції»¹⁰¹

Аспекти та явища інвестицій	Підходи				
	економічний	фінансовий	соціальний (споживчий)	затратний	ресурсний
Витрати	Вкладення капіталу	Вкладення активів та коштів	Відмова від нинішнього споживання благ	Видатки на основний і оборотний капітал	Фінансові ресурси для відтворення основних засобів
Результати	Збільшення капіталу	Отримання доходу	Більш повне задоволення потреб у майбутньому	-	-

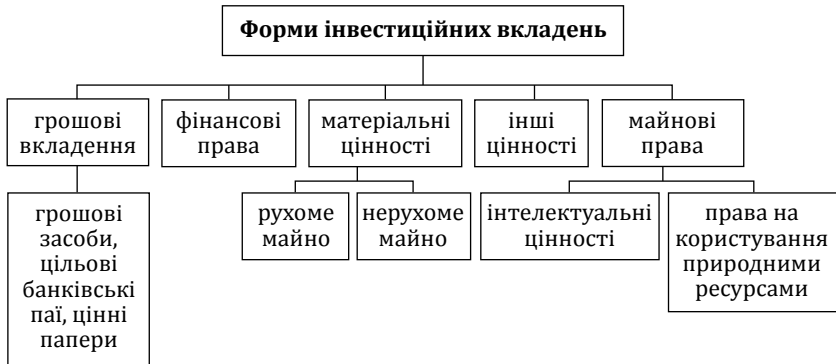

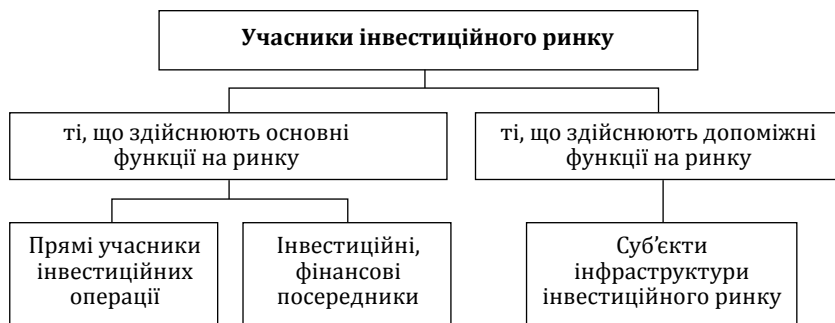
Рис. 6.8. Форми інвестиційних вкладень

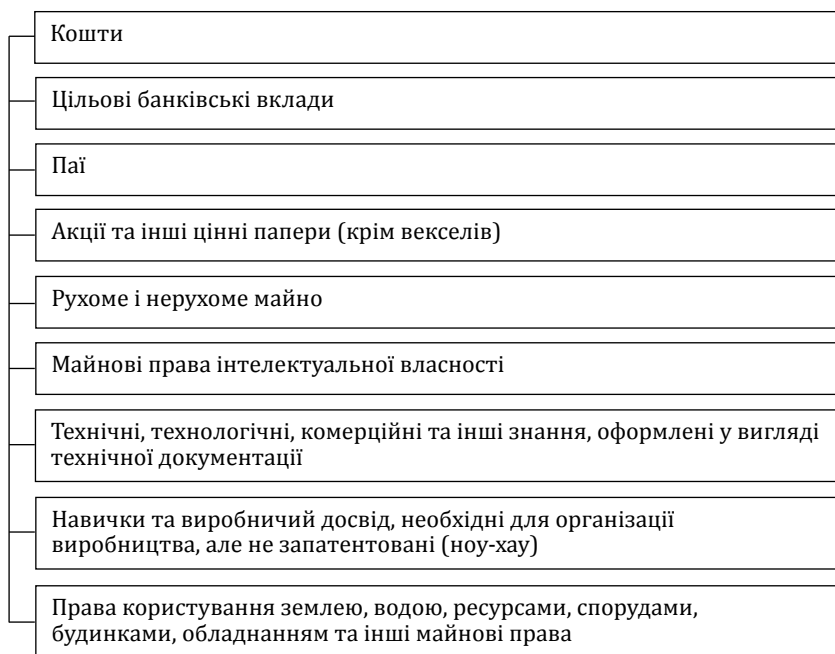
Рис. 6.9. Форми інвестування підприємства

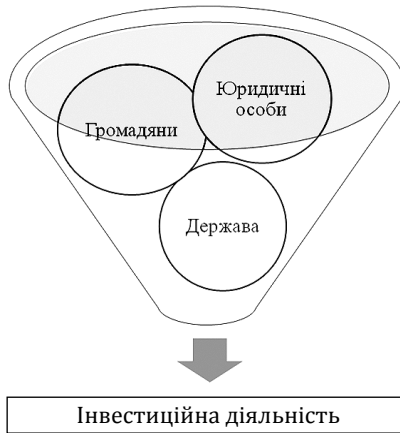
Рис. 6.10. Сфера інвестиційного середовища

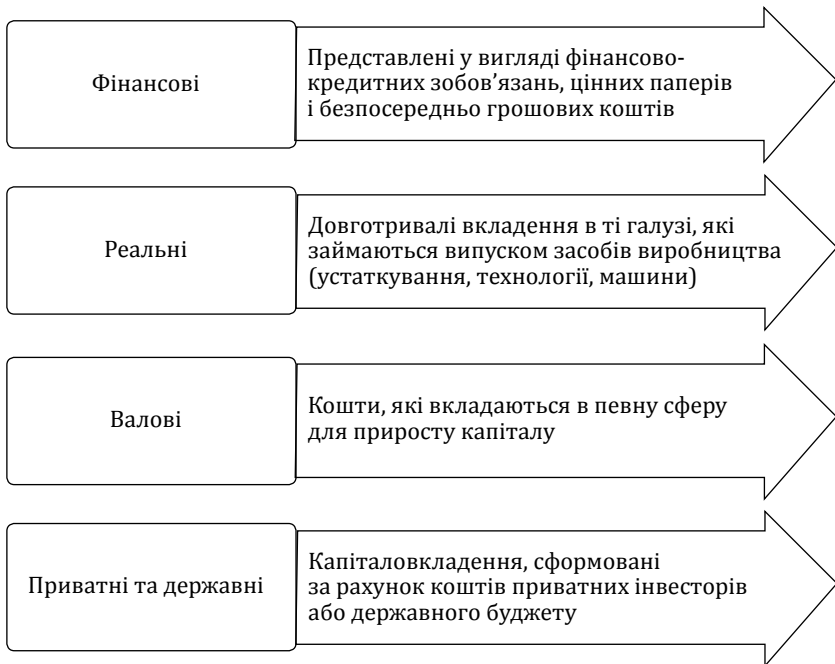
Рис. 6.11. Учасники інвестиційного ринку

Рис. 6.12. Види майнових та інтелектуальних цінностей

Рис. 6.13. Суб'єкти інвестиційної діяльності

Рис. 6.14. Види інвестицій у сучасній економічній системі та їх характеристика

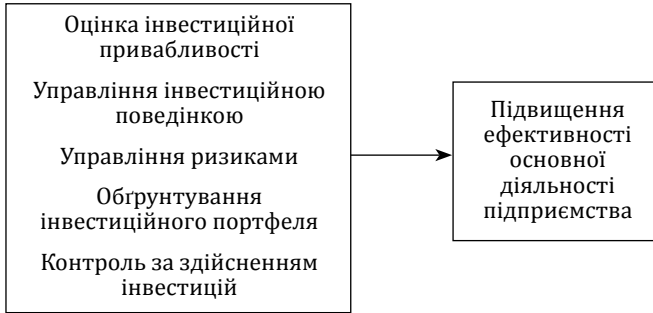

Рис. 6.15. Основні етапи формування інвестиційних ресурсів підприємства

Рис. 6.16. Особливості інвестиційної діяльності підприємства

Рис. 6.17. Процес управління інвестиційною діяльністю підприємства

Рис. 6.18. Послідовність здійснення інвестиційної діяльності підприємства

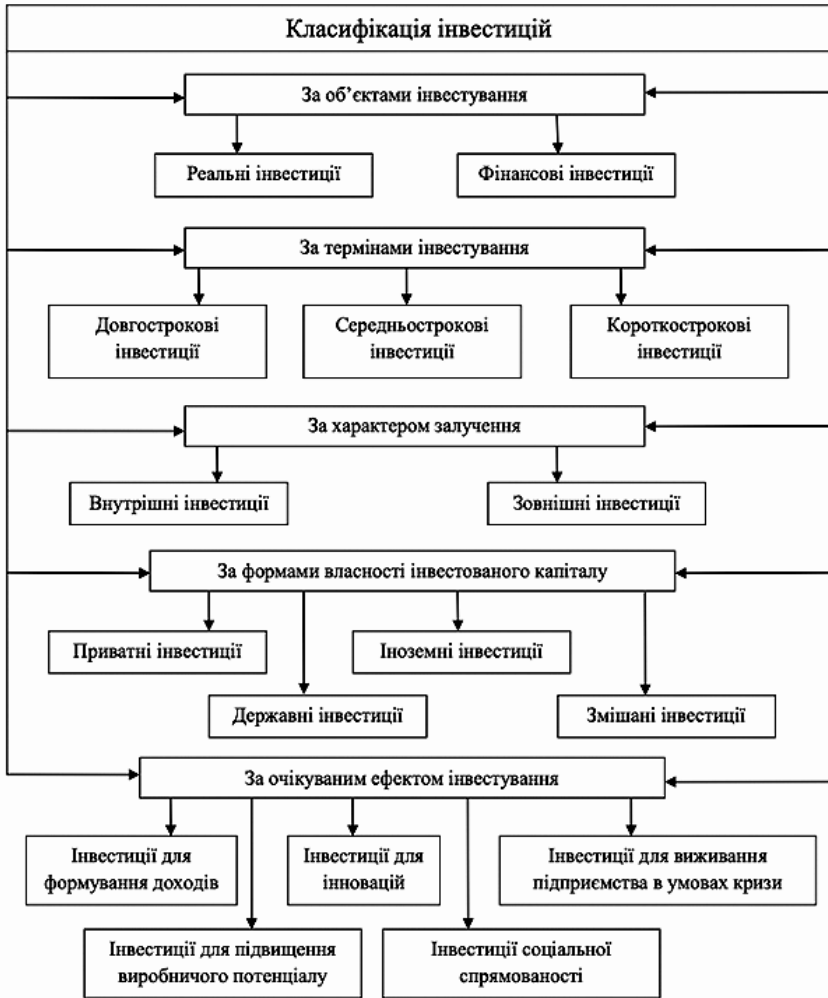
6.2. Класифікація інвестицій та їх види

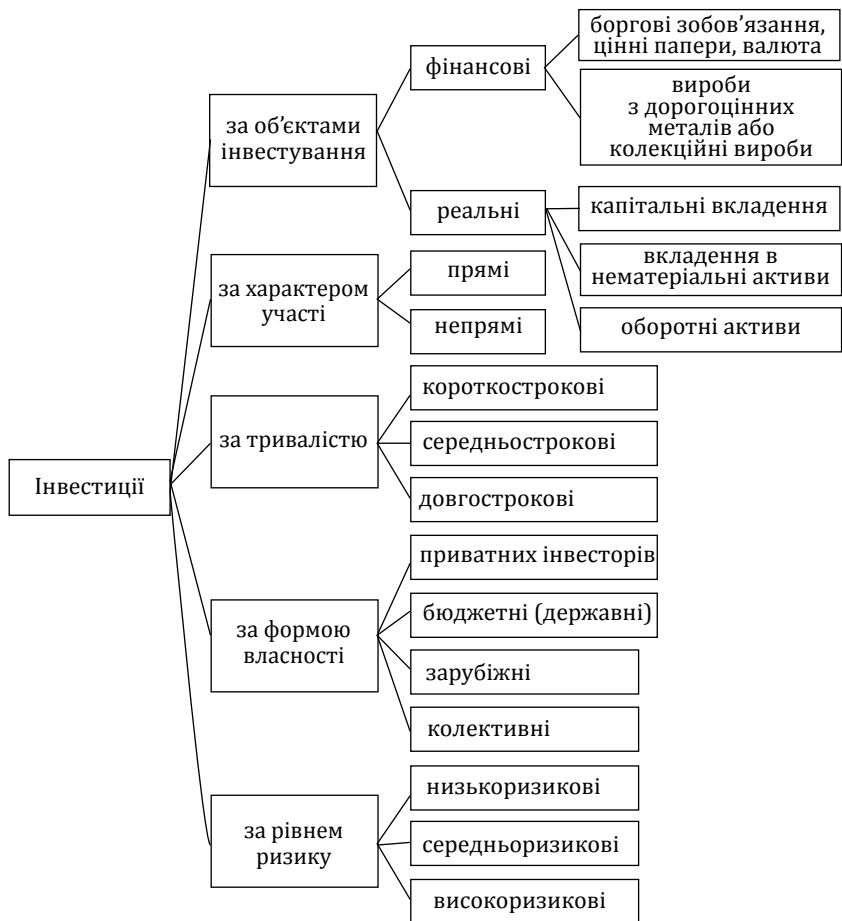
Рис. 6.19. Класифікація інвесторів за основними ознаками

Рис. 6.20. Основні форми державного регулювання інвестиційної діяльності

Рис. 6.21. Класифікація інвестицій за цілями управління інвестиційною діяльністю підприємства

Рис. 6.22. Види інвестицій за різними класифікаційними ознаками

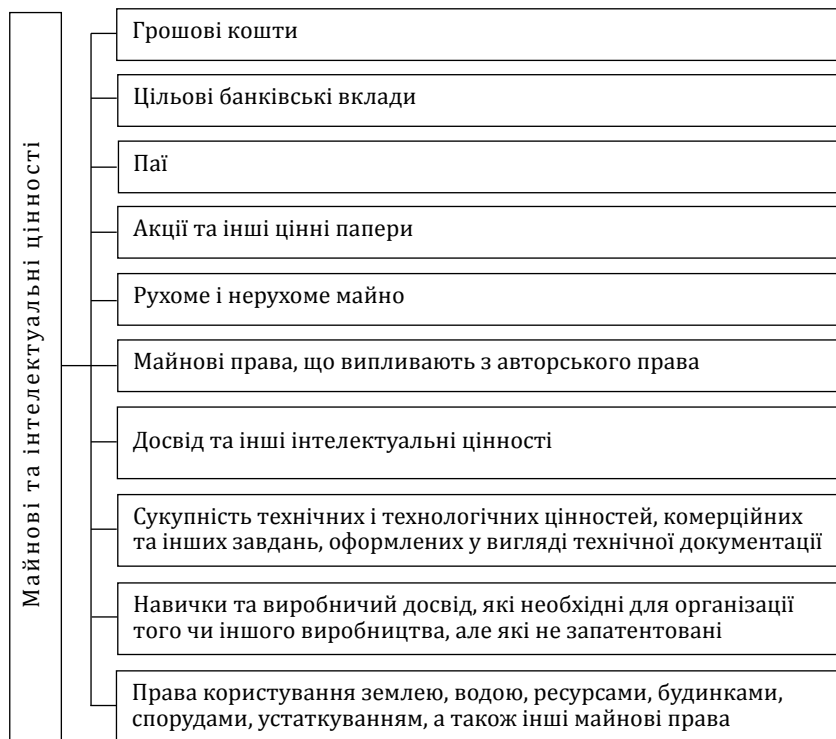

Рис. 6.23. Види майнових та інтелектуальних цінностей за Законом України «Про інвестиційну діяльність»

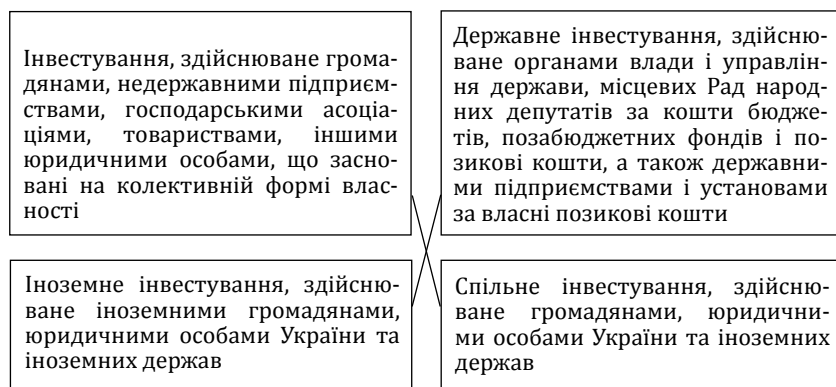

Рис. 6.24. Основні фактори інвестиційної діяльності за Законом України «Про інвестиційну діяльність»

6.3. Функції та механізм інвестиційного менеджменту

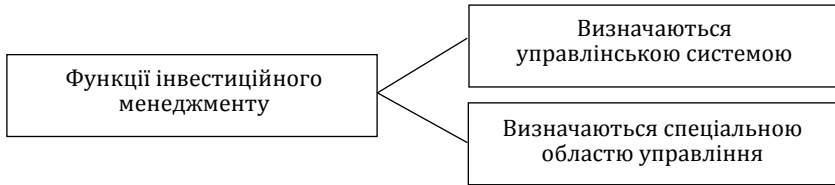

Рис. 6.25. Система інвестиційного менеджменту

Таблиця 6.2

Функції інвестиційного менеджменту

Функції	Характеристика
1	2
Прогнозування інвестиційного ринку та його аналіз	Дослідження та аналіз інвестиційного ринку країни, галузі та регіону. Вплив цих факторів на інвестиційну діяльність підприємства. Також досліджуються правові та законодавчі умови інвестиційної діяльності товариства за формами інвестування. На основі аналізу цілей, завдань і завдань компанії складається прогноз інвестиційного ринку загалом та діяльності окремого підприємства.
Розроблення стратегічних напрямків здійснення інвестиційної діяльності	На основі цільових напрямів розвитку (загальна стратегія економічного розвитку) компанії та її інвестиційних можливостей (наявність власних і зовнішніх інвестиційних коштів) та прогнозу інвестиційного ринку створюється система інвестиційних цілей: участь у системі інвестування, проекти та інвестиційні програми держави, сфери та її основні напрями на довгострокову перспективу. Пріоритетні завдання встановлюються на короткострокову перспективу.
Розроблення формування стратегії інвестиційних ресурсів	Визначено загальну потребу в інвестиційних ресурсах, необхідних для реалізації інвестиційної стратегії компанії. Створювати інвестиційні фонди можна з усіх можливих джерел: власних, залучених та позикових. Визначено ефективність отримання кредиту, а особливо отримання коштів на реалізацію інвестиційної стратегії. Необхідно оптимізувати структуру інвестиційних ресурсів і забезпечити ефективність та раціональність їх використання, а також забезпечити фінансову стійкість і платоспроможність підприємства.
Оцінка інвестиційної привабливості проектів та вибір найбільш ефективних	Для дослідження відбираються інвестиційні проекти, які найбільше відповідають інвестиційній стратегії компанії; буде проведено їх поглиблений аналіз, розраховано показники економічної ефективності окремих інвестиційних проектів та здійснено їх відбір за певними критеріями.
Оцінка вартості інвестицій окремих ФІ та вибір найбільш ефективних	Оцінюються пропозиції ФІ (цінних паперів) на ринку; оцінюються окремі показники вартості їхніх інвестицій; розраховується їх фактична ринкова вартість; обирається найефективніший з них.

Закінчення табл. 6.2

1	2
Проектування інвестиційного портфеля та його оцінка за критеріями прибутковості, ризику та ліквідності	З урахуванням можливості отримання інвестиційних коштів і розрахованих показників прибутковості та ризику для кожного інвестиційного проекту та фінансового інструменту.
Планування інвестиційних програм та проектів, управління їх реалізацією	Розробляються календарні плани реалізації окремих інвестиційних проектів та їхні бюджети. Для поточного планування і управління інвестиційними програмами та проектами розроблені різні типи планів. Це допомагає ефективно управляти створеним інвестиційним портфелем.
Реалізація та моніторинг інвестиційних програм і проектів	Створено систему показників, пов'язаних з виконанням індивідуальної інвестиційної програми та індивідуального інвестиційного проекту; визначається періодичність збору та аналізу інформації; основні фактори затримок або відхилень за всіма показниками окремого проекту, що дасть змогу швидко реагувати та усунути різноманітні перешкоди для успішної реалізації програм і проектів.
Підготовка рішень про своєчасне припинення неефективних інвестиційних проектів	Через зміни зовнішніх і внутрішніх факторів фактична або очікувана ефективність окремих інвестиційних проектів ФІ може бути значно нижчою за очікувану. Тому приймається рішення про вихід з таких інвестиційних проектів. Інвестиційний портфель коригується шляхом вибору інших інвестиційних проектів або інвестиційних фондів, в які реінвестується вивільнений капітал.

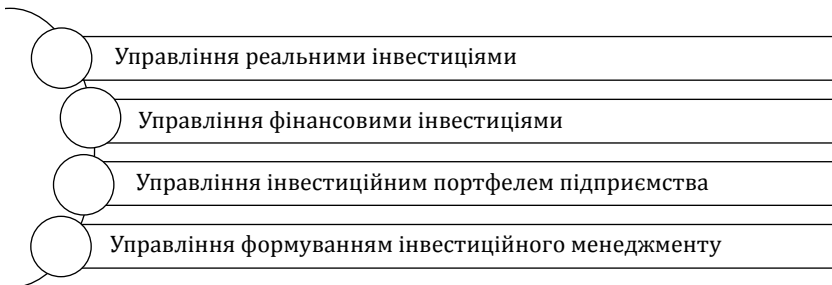

Рис. 6.26. Напрями інвестиційного менеджменту

6.4. Інвестиційна активність підприємств

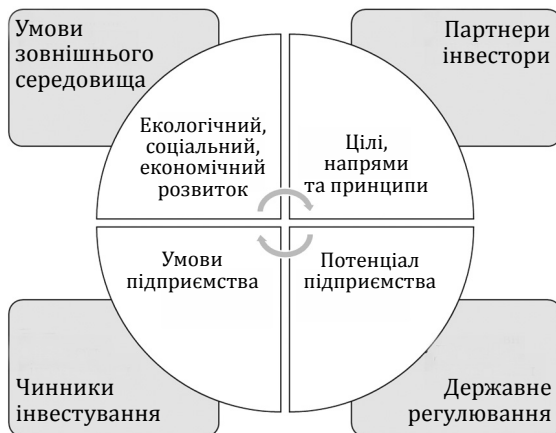

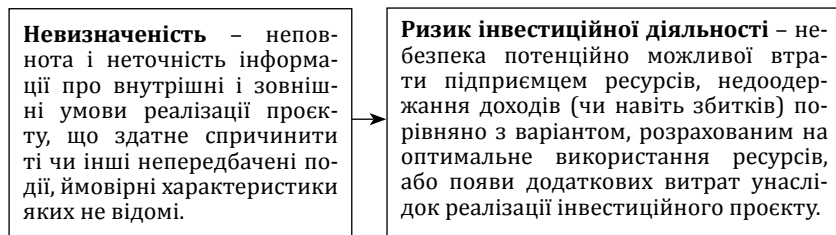
Рис. 6.27. Сфери інвестиційної активності підприємства

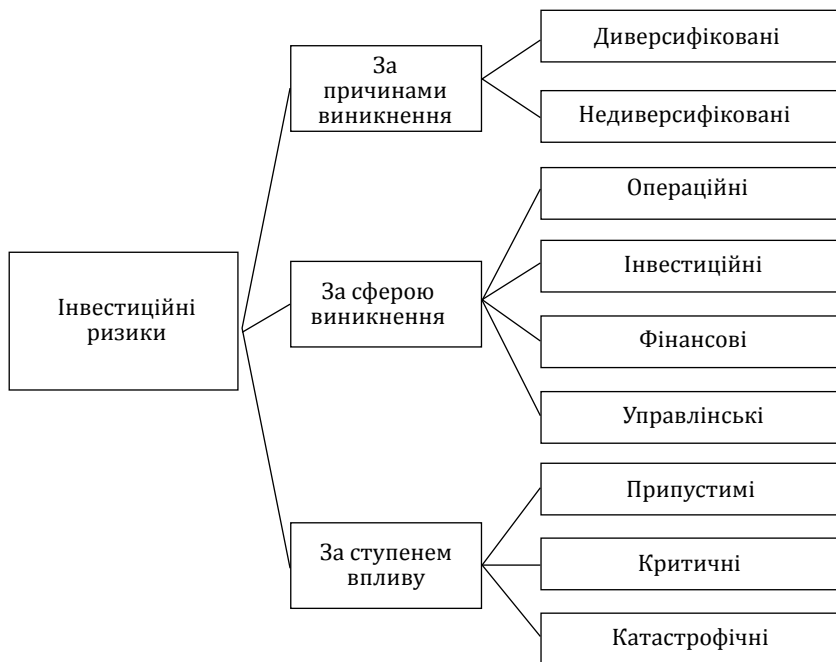
Рис. 6.28. Етапи процесу формування інвестиційної стратегії підприємства

Рис. 6.29. Основні принципи ефективного управління інвестиційною діяльністю

Рис. 6.30. Розуміння невизначеності та ризику в інвестиційній діяльності

Рис. 6.31. Види інвестиційних ризиків

Контрольні запитання

1. Розкрийте суть поняття «інвестиції»?
2. Яким законом висвітлюється інвестиційна діяльність в Україні?
3. Наведіть основні характеристики інвестиційної діяльності.
4. Якими є переваги і недоліки інвестиційної діяльності з погляду різних вчених?
5. Опишіть послідовність здійснення інвестиційної діяльності.
6. Розкрийте сутність інвестицій у різних сферах практичної діяльності.
7. Які є джерела інвестицій?
8. У чому суть інвестиційного менеджменту?
9. Які є основні фактори процесу інвестиційної діяльності?
10. Розкрийте основні характеристики інвестиційної діяльності підприємства.

11. Які є етапи формування інвестиційних ресурсів підприємства?
12. За якими ознаками класифікують інвестиції?
13. Вкажіть послідовність здійснення інвестиційної діяльності.
14. Які є форми державного регулювання інвестиційної діяльності?
15. Які бувають види майнових та інтелектуальних цінностей?
16. Розкрийте основні етапи процесу формування інвестиційної стратегії підприємства.
17. На чому базується механізм інвестиційного менеджменту?
18. Охарактеризуйте напрями інвестиційного менеджменту.
19. Якими є функції інвестиційного менеджменту? Обґрунтуйте.
20. Яка відмінність між внутрішнім і зовнішнім середовищем активності підприємницької діяльності?
21. Розкрийте основні принципи ефективного управління інвестиційною діяльністю.
22. Що розуміється під невизначеністю підприємницької діяльності?
23. Що таке ризик підприємницької діяльності?
24. Якими є принципи ефективного управління інвестиційною діяльністю? Обґрунтуйте.
25. Які є види інвестиційних ризиків?